34

DE CHRISTI FVNERE AC SEPVLCRO AD VRBANVM VIII. PONT. MAX.

IPSO DIE PARASCEVES

ORATIO

TARQVINII GALLVTII SABINI

è *Societate* IESV.

ANNO IVBILEI M. DC. XXV.

BIBLIOTECA NAZIONALE DI NAPOLI

ROMAE, Typis Hæredum Alexandri Zannetti. MDCXXV.

SVPERIORVM PERMISSV.

Bibl. Dom. Prof. Neap. Soc. Jesu
Catal. inscript.

ANTONIO BARBERINO VRBANI VIII. P. M. FRATRIS FILIO EQVITI HIEROSOLYMITANO BONONIAE PRIORI

TARQVINIVS GALLVTIVS F.

PRO ea, quam tibi debeo morum vitæque doctrina hem ego compendium offero, quo facilius, ac melius iter habeas, quàm per viam. Declamatio hæc eſt de Chriſti funere, ac ſepulcro: cuius aſſertorem te profiteris ea ſalutis humanæ teſſera, quam inſutam indumento circumfers, animo conſignatam, & conditam gerere

debes. Nihil hoc argumento valentius ad tui Ordinis officia declaranda: quibus ſi te pulcrè, ſatisque munieris, implebis numeros exaggeratæ fortunæ: quæ tum demum eſt magna, ſi cum probitate de magnitudine litiget, & cauſa cadat. Vale.

ORATIO

ORIENTEM ſolem plures admirari, quàm occidentem, Beatiſſime Pater, eorum fuit olim haud inconſulta vox, qui naſcentem ex integro diem in ſolis occaſu non cernerent. Nobis inconſultiſſima ſit, quos oporteat, nihil ſanè minus in obitu, quàm in exortu coruſcantem æquè, ac fulgurantem ſuſpicere Iuſtitiæ Solem. Certè ſumma ratione integerrimi huius occaſus Hiſtorici veridicis litteris id præcipuè conſignarunt, illo denato, exanimatoque, turbam latè circumfuſam in miſerandum cadauer inſaturabiliter intuentem vndique ſtetiſſe, cognatasque feminas ſediſſe per otium admirabundas contra ſepulcrum. perinde ac ſi reſtinctis luminibus, aulæisque ſubductis, in eo Theatro viderent aliquid, quod aliorum aciem effugiſſet. Placet in conuerſa

ſcena parumper inſiſtere : quando iam actu ſupremo ad exitum perducto , cauea tamen adhuc plena ſpectatoribus eſt , nouamque rerum admiratur faciem ſublato choragio . Hæret quippe caſſus anima , confixus in ſtipite ſempiternus, atque immortalis Deus: ſatellitio ſtipatur , & Prætoriana cohorte : à clientibus, amicisq. ſtudioſè refigitur; exoticis imbuitur vnguentis ; integitur empta pretio ſindone , funeratur impendio . Placet inquam exquirere quid cauſæ ſit , cur is , qui neque caput vnquam reclinauit in ſuo , nec inter extremos animi , corporisque dolores ſuorum alloquio recreatus eſt viuens , mortuus tamen , extractusque de cruce, non ſolemnia tantum admiſerit officia, ſed regias prope lautitias funeris adamarit.

Nimirum obito vadimonio , perſolutoque iam aere , pro quo vas , ac vinctus in ſupplicium ierat , aliquam operæ compenſationem , atque hoſtimentum repetit , quod inter agendum , patiendumque pro reo intempeſtiuum fuiſſet expoſcere . Erat enim eius , qui ſe ſponſorem , prædemque pro nobis obtulerat, non id inter tormenta cogitare, quantum à reis , vadatisque accepturus eſſet remunerationis, & gratiæ , ſed vnum perquirere , ac ſpectare , vt conſentaneas , ac reſpondentes illi ſceleri lueret poenas , cuius

expiandi ſibi ſumpſerat partes. Rectè igitur hac ſola cogitatione penitus imbutus, in eo ſuburbano, vbi viatores, lictoresque Præſidis expectat, auellitur à ſuis quantum iactus eſt lapidis: vt oſtendat, quàm enixè laboret dum ſuperſtitionis humanæ comminuit ſimulacrum, è Virginis vtero tamquam lapis è monte diuulſus, deuolutusq; per Caluariæ collem, & delapſus in tumulum. Quin auelli neceſſe fuit à nobis eũ, qui veluti præcurſor ibat ad Patrẽ, vt interpellaret, interueniretq; pro nobis. Cuius patrocinij munus anticipat in horto Gethſemani, procumbens in genua, & innoxio ſanguine terram extergens, quam intelligit omnibus inceſtam ſceleribus, atque immerentium eſſe cruore contaminatam. Ita factum videlicet eſt, vt eo demum ſudore perfuſa, & tam pio placata libamine, linguam illam contraheret, ac teneret, quam ad poſtulandam vindictam inde vſque à primo parricidio iam exertauerat, alterumque contra diduceret os, ad commiſerationem, ac veniam erratis hominum implorandam. Vtinam nos noſtris obnoxij criminibus, ac propriè rei te ſequeremur Orator eloquentiſſime; tecumque vel vna vigilaremus hora, qui ad peccandum inſomnes, ac peruigiles fuimus. Næ ille deſertor infelix ad ſui Seruatoris

 exitium

exitium intempeſta nocte diſcurrens trium ſociorum increpat ſocordiam; qui ad pernoctandum cum Domino delecti, eo vigilante, ſopore iacent altiſſimo conſepulti. Profectò cum delinquimus, nauitate, ac vigilantia Proditori ſimiles ſumus, cùm delicti petenda eſt venia, iſtorum ſomnum, ac deſidiam imitamur. Verumtamen à ſuis operam, ſocietatemque non exigit is, qui prouinciam hanc ſolus ſibi depopoſcit, tam pro Iudæ perfidia, quàm pro cæterorum ignauia ſuo ipſius capite, ac labore ſatisfacturus. Itaque Sacerdotum Principis execrabilem illam ingreſſus domum, vt noſtri nobis ignominias animi expictas in ſuo corpore demonſtraret, obuelata facie, deſtitutus, ac ſolus, ibi colaphis illico cæditur, vbi Petrus, occæcata iam mente, cælum conteſtans, ac peierans à tenebrarum Principe in receſſu conſcientiæ depalmatur. E baſilica Pontificis in Prætorium Iudicis abſtractus, veſtibus exuitur ſuis, induitur coccineis, coronatur vepribus, inſtruitur arundine, per ludibrium adoratur: quia ſuperbiſſimi terrarum domini velut humanitatem exuti, diuitijſque per iniuriam partis vndique coronati ſanguinaria ſe crudelitate conueſtiunt: quibus & pro ſceptro leuitas arundinis eſt, & aſſentatoriè potius illuditur,

quàm

quàm verè ſeruitur. Neque tamen id ſatis erat, niſi arundinem ipſam è manu ſedentis arriperent buſtuarij mirmillones; eaque percuterent tempora, quæ paulò ante ſpinoſis opibus exornarant. Erat enim perferendum etiam pro militum auaritia, & furacitate ſupplicium: quorum iniquæ prædæ niſi capite Seruatoris exoluerentur, in caput Principum redundarent, à quibus nocendi poteſtatem acceperunt. Quid verò eſt, cur abundè deluſus, illa ſpoliatur chlamyde, ſuisque rurſus indumentis operitur, niſi quòd eam humanæ mentis elationem ad viuum exprimit, cuius cauſa ſic illuditur, & cruciatur? Quotus enim quiſque ita ſibi placens, inflatusque adeo ſit, vt mortalitatis aliquando memor, cinerem, ac tineam operimentum ſuum eſſe non videat, nec demum intelligat alieno ſe pallio gloriari? Vel ea ſacris nobilitata monumentis duo ſuperbiæ monſtra, Herodes, atque Antiochus exemplo nobis, ac teſtimonio locupletiſſimo ſunt: qui auro, ac purpura inſolenter induti, cum diu, multùmque alienam veſtem oſtentaſſent, ad extremum in ſuis vermibus expirarunt. Ex illo deriſionis improbiſſimæ ſuggeſtu ducitur extra pomoerium; & in eo monte cruci ſuffigitur; cui caluaria, hoc eſt vertex humani capitis

arrogan-

arrogantiæ ſedes indiderat nomen. quaſi ad arrogantiam illam hominis exterminandam, quæ in peſtilentiæ poſita tribunali, ſuis non tam ornatur laudibus, quàm delectatur opprobrijs, ibi figenda crucis humilitas eſſet, vbi ſolium ſuperbia collocarat. Nemo autem quærat, cur latronibus interiectus occumbat niſi qui neſciat, à nobis noſtrum ipſorum animum, & cor, Dei templum, factum eſſe ſicariorum gurguſtium, & ſpeluncam latronum. Ibi enim anticipatione flagitij iugulantur innocentes, ibi furta, & parricidia fiunt, vbi cogitationes peſſimæ latent, vbi cædes, ac rapinæ, vbi vrbium, ac prouinciarum coquuntur incendia.

Inter hæc inquam ſuæ ſponſioni tam congruentia tormenta nullum in ſe poſtulauit officium ad leuandam poenam, conſtanti iudicio & voluntate ſuſceptam. Quin acerbiores etiam, amplioresque cruciatus exoptans, ſitire ſe magno clamore denunciat, cum totius vexatione corporis in ſupremo vitæ, mortiſque confinio torqueretur. Si enim æſtus, dolorisque ſui lenire tantummodo moleſtiam ea denunciatione, ac querimonia voluiſſet, nihil erat, cur de ſiti clamaret, ſileret de cruce, quæ peior eſt ſiti.

Cæterum conſummato vadimonij munere digreſ-

ſus

ſus è vita, quaſi benè iam meritus operis ſui mercedem expoſceret, non modo clientium in ſe gratiam non reſpuit vltrò delatam, verum etiam prior ipſe requirere viſus eſt, & è longinquo repetere. Quì enim & Decurio nobilis ab Arimathæa, & alter ille inter ſuos honoratus, ac facilè princeps conuenire tempori, numeroque potuiſſent ad funus, aut quì tam confidenter auſi eſſent ab inhumano Iudice poſtulare pendentis è cruce cadauer, niſi fuiſſent ab eo diuinitus euocati, cui tanta cum ſedulitate pollinćturam, & tumulum adornabant? Suſpendioſos lugeri vetabat Quiritium lex, & honore ſepulcri, ſupremoque prohibebat officio. & tamen ea Præſidis indulgentia eſt, vt qui Romani iuris ſtudio in Chriſti damnatione, ac cæde fuerat immaniſſimus, in eiuſdem funere, contempta Romanorum lege, ſit pius. Igitur inſtinćtu Numinis excitati duo illi viri pecunioſi, atque ſummates, aromatis, ac totius inſtrumento ſepulturæ probe muniti veniunt in Caluariam, Parente Virgine mæſtiſſima, cæteraque familia repente recreata: quibus ad humandum corpus tam multa deerant, quàm ſupererant lacrymæ. Quid enim in ea rerum confuſione molirentur? Diſcederent ne, ac tantiſper inhumatum relinquerent, dum Hieroſoly-

ſoly-

ſolymam irent ad rogandum, parandumque cruciario funus? At, neque nox imminens eam dabat cunctationem, ac moram, nec audebat ignobilis turba Præſidem conuenire, nec tàm inopi concilio præſtinandis vnguentis, coëmendisque linteis pretium, ac pecunia ſuppetebat. Reſiſterent in ſtatione, ac circa crucem excubias agerent? Non patiebatur muliebris ille, ſiue timor, ſiue pudor, matronas honeſtiſſimas, intendentibus ſeſe tenebris, inter inſanientium ludibria militum eſſe. Itaque Mater infelix, ignara conſilij, oculos à Filio non auertebat; Ioannes alienatus à ſenſibus & ſtupore defixus intuebatur in Virginem, Magdalena complexa crucem hærebat attonita; &, quod in ſummis accidere luctibus ſolet, ipſa iam defecerat vox, & exaruerat gemitus. Ad extremum, ex illorum acceſſu Procerum animo iam reuocato, vnà omnes admouent operi manus: diuellunt è patibulo cadauer, curioſè perungunt, integumentis operiunt, in hortum inferunt, in ſepulcro inibi excauato componunt, admoto ad oſtium lapide claudunt.

Putet ne mortalium aliquis, hæc ad iuſta tantum Hebræorũ more peragẽda fieri ſimpliciter, nec tradita nobis eſſe pro monitis, & hortamentis? ò plumbeã intelligentiã noſtram, ò nos ſtultos, ac læuos, niſi plus

ali-

aliquid in Chriſti funere, quàm quod oculi cernunt, animo, & cogitatione videamus: Age igitur. Ne mortuus quidem iniuſſu Pilati de cruce deponitur. Quid hoc eſt aliud, niſi eum, qui Patris imperio crucem aſcenderat, ex eadem niſi alieno conceſſu deſcendere noluiſſe? Integerrimorum hominum tractatur, atque vngitur manu: conditur obuolutus candido linteo, ac byſſinis inſtitis obligatus in ſepulcro marmoreo, & quidem nouo, ac Virginis vtero ſimili, nec vllis ante cadaueribus inquinato. Nempe noſtra ipſorum conſcientia perſtringitur hìc & conuenitur: qui leuiſſimè dealbati, aut ne dealbati quidem, neque cum iſtorum aliquo conferendi, ſacra tamen qnotidie facimus, ac tangimus, hoc eſt eiuſdem funeris veluti repotia quotidie celebramus. Neque verò ſileri debet, quòd in ſepulcro ponitur haud ſuo, ſed alijs exciſo, ac præparato. Quid enim ſepulcrum in terris haberet qui ſolium diuinitatis habebat in cælo? Habeant qui mortis tenentur imperio tumulum ſuum: debellator mortis inferri debuit in alienum: quia non ſua, ſed aliena morte defungebatur. Cur autem is, qui pauperes ſemper in delicijs habuit, opulentos tamen, ac nummatos corporis ſui voluit habere ſandapilarios, & pollinctores? Enimuerò

rò copioſi docentur, ac diuites, opes, ac fortunas haud vſquam melius, quàm in exornando, & condiendo Chriſti corpore collocari. Atque vt nullos omninò ſumptus ſuperuacaneos eſſe, ac magnificentiæ lineam in hoc officio tranſiliri non poſſe cerneremus, aloës, ac myrrhæ libræ quaſi centum effunduntur vbi longe pauciores humationi locupletiſſimæ ſuperfuiſſent. O te ſapienter effuſum, Auguſtorum apex, fundator pacis, & rei Chriſtianæ confirmator, ac propugnaculum Conſtantine: cuius Imperium totidem Chriſto Liberatori tumulos, ac monumenta poſuit, quot templa & ſumptuoſis extruxit operibus, & latifundijs, ac pecunia locupletauit. Tuo nunc videlicet exemplo eidem Imperatori, ac Domino ſacris in Aedibus tamquam in tumulis ampliſſimis condito aurum, gemmæ, pretioſa veſtis, orientis ſolis odoramenta, prouinciarum, ac regnorum omnium tributa ſubſeruiunt.

Claudet orationem ea confidentia, quæ in tanti Curatoribus funeris obſeruatè laudatur, cum ad Præſidem audacter ingreſſi dicuntur, ac ſepulturæ poteſtatem impetraſſe. Quippe monemur, eos, qui de Chriſti ſepulcro laborant & gloria, oportere magnanimos, atque audaces eſſe, nec vlla vitæ, rerumque peri-

pericula pertimeſcere. Libet hic etiam exclamare. ò bellatorum illa trecenta millia generoſa, & fortia, quæ olim ad vindicandum vitæ ſepulcrum, patriæ, ac propinquorum amore poſthabito, Vrbano II. nominis auſpicati Pontifice præeunte verbis, ac bene precante, velut aquilæ fulminea cruce diuinitus armatæ in Aſiam ex cunctis Europæ regionibus aduolarunt: & ò nos homunciones ac pigras animas; qui patimur, iterum ad Chriſti ſepulcrum, non quidem Romanum militem, ſed Barbarorum auaritiam excubare. Te adeo ſempiterni Reſtitutor æui, mortisque depulſor impenſe precamur, obteſtamurque, vt obſepto iam itinere ad monumentum ſalutis, ſemper quidem, ſed hoc potiſſimum anno remiſſionis, aperias vbi terrarum in hac Vrbe, Apoſtolorum, ac Martyrum vrna, fontem vitæ, cæli valuas, ærarium gratiæ. Et quoniam tumuli tui caremus hæreditate, nec iuxta licet occumbere, id etiam vehementer oramus, vt indulgentiam ſaltem impertiare nobis aliquam ex agro ſanguinis, & ſepulturæ locum tribuas in ſepulcro peregrinorum.

LAVS DEO.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſsimo P. Magiſtro Sacri Palatij Apoſtolici.

A. Epiſc. Hieracen. Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Vincentius Martinellus Magiſter, & Socius Reuerendiſs. P. Fr. Nicolai Rodulfij Ord. Prædicatorum Sacri Palatij Apoſtolici Magiſtri.

VA1 1518146